

64ste vergadering

Dinsdag 4 april 2000

Aanvang 14.00 uur

Voorzitter: Van Nieuwenhoven

Tegenwoordig zijn 139 leden, te weten:

Van den Akker, Albayrak, Apostolou, Van Ardenne-van der Hoeven, Arib, Atsma, Augusteijn-Esser, Bakker, Van Baalen, Balemans, Balkenende, Barth, Van Beek, Belinfante, Van den Berg, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Blaauw, Van Blerck-Woerdman, Blok, De Boer, Van Bommel, Brood, Buijs, Bussemaker, Van de Camp, Cherribi, De Cloe, Cornielje, Crone, Dankers, Van Dijke, Dijkma, Dijkstal, Dijsselbloem, Dittrich, Van den Doel, Dijkers, Duivesteijn, Essers, Eurlings, Geluk, Van Gent, Van Gijssel, Giskes, Gortzak, De Graaf, De Haan, Halsema, Hamer, Harrewijn, Van Heemst, Hermann, Herrebrugh, Hessing, Hillen, Hindriks, Van der Hoek, Hoekema, Van der Hoeven, Hofstra, De Hoop Scheffer, Kalsbeek, Kamp, Kant, Karimi, Klein Molekamp, Van der Knaap, Koenders, Kortram, Kuijper, Lambrechts, Luchtenveld, Marijnissen, E. Meijer, Th.A.M. Meijer, Melkert, Middel, Van Middelkoop, Mosterd, Nicolai, Niederer, Van Nieuwenhoven, Noorman-den Uyl, Oedayraj Singh Varma, Örgü, Van Oven, Passtoors, Patijn, Poppe, Rabbae, Ravestein, Rehwinkel, Reitsma, Remak, Rietkerk, Rijpstra, Rosenmöller, Ross-van Dorp, Rouvoet, Santi, Scheltema-de Nie, Schimmel, Schoenmakers, Schreijer-Pierik, Schutte, Smits, Snijder-Hazelhoff, Spoelman, Van der Staaij, Van der Steenhoven, Stellingwerf, Stroeken, Swildens-Rozendaal, Udo, Ter Veer, Te Veldhuis, Vendrik, Verbugt, Verburg, Verhagen, Visser-van Doorn, Van der Vlies, M.B. Vos, O.P.G. Vos, Voûte-Droste, De Vries, Waalkens, Wagenaar, Van Walsem, Weekers,

Weisglas, Wijn, Wilders, De Wit, Witteveen-Hevinga, Van Zijl, Zijlstra en Van Zuijlen,

en de heren Korthals, minister van Justitie, Hermans, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Pronk, minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Brinkhorst, minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, mevrouw Borst-Eilers, vice-minister-president, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de heren Benschop, staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, Van der Ploeg, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Ybema, staatssecretaris van Economische Zaken, Hoogervorst, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, en mevrouw Vliegthart, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Feenstra en Van Wijmen, wegens bezigheden elders;

Valk, wegens verblijf buitenslands;

Terpstra, wegens verblijf buitenslands, de gehele week;

Oudkerk, wegens ziekte.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als

aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Aan de orde is **de beëdiging van de substituut-ombudsman**.

De **voorzitter**: Mevrouw mr. S.J.E. Horstink-von Meyenfeldt is in het gebouw der Kamer aanwezig teneinde de voorgeschreven eden af te leggen. Ik verzoek de griffier haar binnen te geleiden.

Nadat mevrouw mr. S.J.E. Horstink-von Meyenfeldt is binnengeleid, legt zij in handen van de voorzitter de bij de wet voorgeschreven eden af.

De **voorzitter**: Ik wens u geluk met de aanvaarding van uw functie.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van orde.

Vragen van het lid Harrewijn aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, over **de inhoud en status van een LISV-notitie inzake de WAO en over de onrust die mogelijk veroorzaakt is door berichtgeving over in die notitie verwoorde plannen die "forse ingrepen in de WAO" zouden behelzen**.

□

De heer **Harrewijn** (GroenLinks): Voorzitter! Vorige week verschenen berichten over een discussie in het

De beëdiging van mevrouw Horstink-von Meyenfeldt als substituut-ombudsman

LISV-bestuur aan de hand van een notitie over drastische maatregelen om het aantal WAO'ers te beperken. Ook de zieke zelf moest geprikkeld worden om eerder aan het werk te gaan, onder andere door de mogelijkheid de ontslagbescherming ter discussie te stellen of sancties toe te passen. Zulke berichten zaaien altijd onrust. Daarom wil ik van de staatssecretaris volstrekte helderheid over de status van deze discussie in het LISV-bestuur en de status van die notitie.

Telkens ontstaat er onrust over de WAO en dat begint mij behoorlijk de keel uit te hangen. Die onrust kan ook ontstaan omdat de staatssecretaris zo lang heeft gewacht met de uitwerking van zijn plannen over de poortwachtersfunctie. De staatssecretaris kan deze vraag pareren door te zeggen dat hij er heel snel, binnen een aantal weken, mee komt, maar daardoor ben ik toch niet gerustgesteld.

Tijdens dat getreuzel is de druk op de zieken en de arbeidsongeschikten opgevoerd. De VVD roept telkens dat de regeling voor de psychisch arbeidsongeschikten moet worden aangepast. De heer Knepper van het LISV heeft het over slappe keuringen. En nu het LISV-bestuur weer over de ontslagbescherming. De geesten lijken rijp gemaakt te worden voor een aanval op de positie van de zieke werknemer, terwijl er toch is gekozen

voor een systeem waarin de verantwoordelijkheid vooral bij de werkgevers ligt.

Alles wijst erop dat de meeste werknemers gewoon graag aan het werk willen, maar de werkgevers falen. Arbodiensten doen hun werk onvoldoende en kunnen dat vaak niet door onvoldoende contracten. Arbodiensten en UVI's zijn vooral bezig elkaar rapporten toe te schuiven en bergen papier te verplaatsen. Zolang dat niet effectief is aangepakt, is er voor mijn fractie geen enkele aanleiding om de druk op de zieke werknemer op te voeren of de strengheid van de keuring ter discussie te stellen.

Daarom wil ik van de staatssecretaris weten of de genoemde LISV-discussie de opmaat is voor de gedachte om de zieke zelf zwaarder aan te pakken, ook in de notitie van de staatssecretaris. Ik wil hier graag klip en klaar antwoord op, zodat wij weten waar wij aan toe zijn.

□

Staatssecretaris Hoogervorst: Voorzitter! De heer Harrewijn heeft eigenlijk heel weinig vragen gesteld en vooral dingen beweerd. Hij vraagt wat de status is van de discussie en de nota van het LISV. Er lag bij het LISV een nota van het secretariaat op tafel die geen status had, behalve dat zij aanleiding tot discussie is

geweest. Er is ook geen officieel standpunt van het LISV-bestuur naar buiten gekomen, behalve een persbericht op de avond na de discussie. Daarin werd door het LISV-bestuur klip en klaar gesteld dat het geenszins de bedoeling was om de ontslagbescherming van een zieke werknemer aan te tasten. Dat is ook niet mijn voornemen.

De heer Harrewijn zegt dat in het eerste ziektejaar de verantwoordelijkheid vooral bij de werkgever ligt. Dat ben ik helemaal met hem oneens. De zieke werknemer moet zelf ook zijn best doen om te reïntegreren in het arbeidsproces. Ik spreek liever over een gedeelde verantwoordelijkheid in het eerste ziektejaar. Ik zal bij de notitie over de nieuwe poortwachter, die zeer binnenkort naar de Kamer komt, nadere voorstellen in die richting doen.

□

De heer **Harrewijn** (GroenLinks): Voorzitter! Ik ben niet tevreden over dit antwoord, want mijn laatste vraag was juist niet of de staatssecretaris van plan is om de ontslagbescherming aan te tasten, maar of hij nadere voorstellen zal doen om de druk op de zieke werknemer op te voeren, tegen de achtergrond van het feit dat het systeem erop gericht was om de werkgever te prikkelen. Daarom is de werkgever financieel verantwoordelijk; zo zou het ziekteverzuim worden teruggedrongen, waarbij de werknemer uiteraard meewerkt. Dat was het systeem en dat faalt op dit moment. Ik zou het zeer slecht vinden als een falend systeem rondom werkgever, Arbodienst en UVI wordt afgewenteld op de werknemer. Het gaat mij dus niet alleen om de ontslagbescherming, want ik heb meer suggesties gedaan, zoals zwaardere sancties. Wordt de bal nu op de helft van de werknemer gelegd of blijft hij vooralsnog daar liggen waar het systeem faalt, namelijk op de helft van de werkgever?

□

Staatssecretaris Hoogervorst: Voorzitter! Ik zal in mijn voorstel ten aanzien van het eerste ziektejaar voorstellen doen om zowel de verantwoordelijkheid van de werkgever als de verantwoordelijkheid van de werknemer beter tot haar recht te laten komen. Het gaat

Hoogervorst

dus niet aan om de druk op een van de partijen eenzijdig te laten toenemen, maar de wederzijdse verantwoordelijkheid moet wel beter worden opgepakt; anders komen wij er immers niet uit op het punt van het hoge ziekteverzuim en de hoge instroom in de WAO. Ik zou het verkeerd vinden als het beeld blijft bestaan dat de bal nu bij de werkgever ligt en daar vooral moet blijven liggen, want de werkgever kan in z'n eentje de werknemer niet reïntegreren. Mensen worden niet gereïntegreerd, maar reïntegreren zichzelf. Daarom moeten wij de eigen verantwoordelijkheid van de werknemer beter tot haar recht laten komen.

De heer **De Wit** (SP): Mevrouw de voorzitter! Ik leg de staatssecretaris een paar vragen voor.

Vindt hij dat het tot de taak van het LISV behoort om zich bezig te houden met onderwerpen die te maken hebben met de ontslagbescherming van de zieke werknemer en bovenwettelijke regelingen in CAO's en om de staatssecretaris daarover eventueel te adviseren?

Mijn tweede vraag is daaraan vastgekoppeld: heeft de staatssecretaris een advies gevraagd? Dat staat immers in de krantenberichten hierover.

Mijn derde vraag: hoe is het mogelijk dat het LISV naar buiten komt met een stuk waarin dit soort belangrijke onderwerpen aan de orde komt, dat vervolgens een persbericht verschijnt waarin staat dat helemaal niet gesproken is over het eerder ontslaan van zieke werknemers en dat dan toch dit soort berichtgeving naar buiten is gekomen, met als gevolg de nodige commotie? Ten aanzien van de zieke werknemer wordt immers wederom bedreigd met sancties als hij niet meewerkt.

Tot slot heb ik een vraag aan de PvdA-fractie. Die fractie is eerder met voorstellen gekomen om de ontslagbescherming voor zieke werknemers juist uit te breiden. Is dat nog steeds de inzet van de PvdA-fractie in het debat over de WAO?

Staatssecretaris **Hoogervorst**: Voorzitter! Het LISV heeft geen officiële adviestaak op het terrein van

de sociale zekerheid, met uitzondering van het vraagstuk van de uitvoerbaarheid. Op dat punt vraag ik het LISV heel vaak en graag om advies, want ik krijg vaak goede adviezen terug.

Natuurlijk staat het alle organisaties – zeker het LISV-bestuur – vrij om interne discussies te voeren over zaken waar zij over gaan en om hun gedachten daarbij vrij baan te geven. Natuurlijk behoort dat tot hun vrijheid. Het LISV heeft echter wel het probleem dat het interne discussies niet altijd intern weet te houden, dat daar in de kranten vervolgens ruchtbaarheid aan wordt gegeven op manieren die het LISV zelf ook niet prettig vindt. Dat moet dan gecorrigeerd worden met persberichten en de volgende dinsdag sta ik hier om uit te leggen wat men al of niet heeft bedoeld. Dat is misschien wel te betreuren.

Mevrouw **Smits** (PvdA): Voorzitter! Mijn antwoord kan kort zijn. Ja, wij zijn nog steeds voorstander van het goed verzekeren van een ontslagbescherming van arbeidsgehandicapte werknemers.

Vragen van het lid Kant aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, over **het aantrekken van verpleegkundigen van buiten de EU**.

Mevrouw **Kant** (SP): Voorzitter! Verpleegkundigen worden aangetrokken uit Suriname, Zuid-Afrika en de Filippijnen. Ze worden hier naartoe gehaald om enkele jaren in ons land de nood in de zorg te lenigen. Als dergelijke noodgrepen worden gedaan, klopt er volgens mij iets niet. Het is een absurde situatie dat nieuwe gastarbeiders naar Nederland worden gehaald, terwijl de voormalige gastarbeiders en hun kinderen verre van voldoende kansen krijgen in ons land en oververtegenwoordigd zijn in de werkloosheidsstatistieken. Wij doen iets goed verkeerd als vele toegewijde en gemotiveerde zorgverleners de zorg de rug toekeren. Wat is er aan de hand? Waarom is het niet mogelijk om in eigen land voldoende mensen te vinden om dit maatschappelijk waardevolle werk te doen? Waarom

zijn er nu 150.000 mensen met een diploma voor de zorgsector, die toch niet in die sector werken? Waarom haken zoveel mensen af tijdens of na de opleiding voor de zorgsector?

De kern van het probleem is dat in ons land slecht betaald wordt voor dit verantwoordelijke werk. Bovendien moet dit werk onder hoge lichamelijke en emotionele druk plaatsvinden. Een beginnend verpleegkundige verdient evenveel als het meisje bij de Albert Heijn achter de kassa.

Voorzitter! Ik heb de volgende vragen aan de minister. Wat vindt zij van dit initiatief? Kan het, mag het en vindt zij het gewenst? Moet niet eerst alles op alles gezet worden om al die mensen in Nederland met een zorgdiploma terug te winnen voor de zorg? Moet niet alles op alles gezet worden om voldoende nieuwe mensen te motiveren om voor de zorg te kiezen en vervolgens ook op te leiden? Moet niet alles op alles worden gezet om mensen te behouden voor de zorg? Nog elke dag zijn er mensen die uiteindelijk moeten afhaken vanwege onder andere de te hoge werkdruk. Is de minister het met mij eens dat die negatieve spiraal niet doorbroken wordt met een bootje verpleegkundigen uit de Filippijnen, maar dat het kabinet alle zeilen moet bijzetten en een flinke greep moet doen in de extra miljarden om de arbeidsvoorwaarden voor de verpleegkundigen te verbeteren?

Voorzitter! Vindt de minister het ethisch aanvaardbaar om zorgverleners te werven uit landen waar het slecht gaat met de gezondheidszorg? Wat vindt zij ten slotte van de initiatieven van de Luzac Foundation om als een soort koppelbaas zo'n 1000 verpleegkundigen tegen betaling van 20% van hun jaarsalaris naar Nederland te halen?

Minister **Borst-Eilers**: Voorzitter! Er zijn twee soorten buitenlandse verpleegkundigen die goed van elkaar moeten worden onderscheiden. De eerste is de groep uit Indonesië en Zuid-Afrika. Daarbij gaat het om een werkervaringstraject waarover ik afspraken heb gemaakt met mijn collega's uit beide landen. Die afspraken houden in dat vers gediplomeerde verpleegkundigen uit Indonesië of Zuid-Afrika op verzoek